

БІЛІМ БЕРУГЕ КІРІСПЕ

Оқу жоспарының құрылымы

Марш (2009) оқу жоспарын жасап, қолданыстағыларын талдау үшін нақты құрылымды, басқаша айтсақ, маңызды тақырыпшаларды пайдалануды ұсынады. Оқу жоспарын немесе оның бір бөлігін талдау кезінде оны мақсаты мен міндеті, мазмұны, сабақ беру және оқыту принциптері (педагогика), оқытуды бағалау сынды тақырыпшаларға бөліп қарастырған жөн.

Мақсаттар мен міндеттер

Қойылған мақсаттарына қарай оқу жоспарларының түрлері де әрқилы болып келеді. Жоспарға білім алушылардың рухани, адамгершілік, мәдени, ақыл-ой және физикалық дамуы мен оларды ересек өмірге дайындау да кіреді. Сонымен, оқу жоспарының тиімділігі оның осы мақсаттарды қаншалықты деңгейде іске асыра алуымен бағаланады.

Мазмұн

Оқу жоспарының мазмұнын оның жалпы мақсатымен және міндеттерімен тығыз байланысты көптеген аспектілер реттеп отырады. Қандай білім түрлерін игерту қажет? Олар қандай құндылықтармен таныстырады? Олар қаншалықты пайдалы? Алынатын білімнің өзектілігі неде? Мектептің оқу жоспарына тән мазмұнды пәндік білім мен оқытуға лайық деп есептелетін - оқу-жазу сауаттылығы, есептеу сияқты ойлауға негізделген пәндер мен дағдылар арқылы анықтайды. Пәнді ұйымдастыру - түрлі, бір-біріне ұқсамайтын жеке білім салаларын қамтуды меңзейді. «Міндетті» және «базалық» деген терминдер пәнаралық байланысты және білім иерархиясын көрсетеді.

Педагогика

Педагогика немесе сабақ беру жайлы ғылым сабақ беру мен оқыту әдістерін зерттейді. Ол оқыту ортасы, оқу кабинеті, сабаққа дайындалу тәсілі, яғни, мұғалімнің сабақ өткізуі, сұрақ қоюы сияқты құрылымдық ерекшеліктерді қамтиды. Педагогикалық идеялар ішінара адамдардың қалай үйренетіндігі жайлы теориялардан бастау алады. Оқытудың қалай жүзеге асатыны турасында әрқилы, бір-біріне қайшы келетін көзқарастар және оқытудың сәтсіздігі дәстүрлері де бар. Оқыту мен үйретудің түрлі формалары бар. Мұғалім практикалық қосымшаларға, экспериментке, дидактикаға немесе ашық оқытуға ерекше көңіл бөлуі мүмкін.

Бағалау

Білім беру саласындағы жетістікті бағалаудың көптеген жолдары бар. Бұлар формалды түрден өте бейформалды деуге болатын түрлер арасында жіктеледі және олар статистикалық нәтижеден ауызша кері байланысқа дейінгі түрлі ақпаратпен қамтамасыз етеді.

Бағалаудың мақсаты

Бағалау түрлі мақсатта іске асырылады.

1. Жетістікті бақылау мақсатында. Мұнда бағалау студенттің қаншалықты ілгерілегенін көрсетіп береді. Бұны формативті бағалау немесе оқытуға арналған бағалау деп атайды.
2. Жетістіктің соңғы деңгейін көрсету мақсатында. Курсты бітіргеннен кейінгі қорытынды баға немесе деңгей сертификаттау үдерісінің бір бөлігі ретінде қабылданады. Бұны суммативті бағалау немесе оқытуды бағалау деп атайды және ол практикалық, ауызша, жазбаша, нақты критериялар жиынтығына сүйене отырып, графикалық курс жұмысын және емтиханды (критериялық) бағалауды немесе топ адамдар жетістігін бағалауды (әдеттегі бағалау) білдіреді.
3. Білім беру мен оқыту үдерісін бағалау мақсатында. Бағалаудың бұл түрінің көмегімен мұғалімдер балалар үшін оқытудың қай аспектісі қиынға соғатынын және түрлі педагогикалық тәсілдемелердің тиімділігін анықтайды.
4. Жетістіктерді сыртқы агенттіктердің салыстыруына мүмкіндік беру. Саясаткерлер, ата-аналар және жергілікті басқару мекемелері сияқты сыртқы агенттер - орта білім жөніндегі жалпы куәлік, ұлттық оқу бағдарламаларының баллы сияқты ұлттық бағалау нәтижелерінің көмегімен білім беру институттарын салыстыра алады. Бұл рейтингтік кестелерді жасаудың негізгі мақсаты.

Бағалау түрлері

ресми емтихандар

- жазбаша шығармалар және диссертациялар
- презентациялар
- практикалық жұмыстар
- ауызша емтихандар
- сынып жұмысы
- құрдастарының бағалауы (оқушылар бір-бірінің жұмыстарына баға береді)
- видеотаспаға жазылған пікірсайыстар мен көріністер
- электрондық құрылғылар көмегімен атқарылатын тапсырмалар
- бүкіл сыныптың сұрағы
- жеке оқушының сұрағы.

Бағалаудың қандай түрі қолданылатыны бағалаудың негізгі себебімен, оқытудың сипатымен және оқу жоспарын негіздейтін идеологиялық сенімдермен байланысты.

Терминдер

Иерархия – 1. жұмысы жағынан жоғары тұрушы байланыстардың қандай да бір жиынтығы; 2. орталықтандырылған жүйелердегі басқару принципі; 3. құрауыштары бағыныштылығына қарай сараланған, олардың арасындағы байланыс белгілі бір ережелерге сәйкес жүзеге асырылу мақсатындағы сипаттамалы құрылым.

Дидактика - білім беру, оқыту, тәрбиелеу теориясы; педагогиканың үйренушілерге білімді, машық пен дағдыны меңгерту және тәрбиелеу заңдылықтарын зерттейтін, әр кезеңде берілетін білім мазмұнының көлемі мен құрылымын айқындайтын, білім берудің әдістері мен ұйымдық формаларын жетілдіру жолдарын ғылыми негіздеумен айналысатын саласы.

Сұрақтар:

1. Оқу жоспарының құрылымы қандай элементтерден тұрады?
2. Оқу жоспарының мақсаттары мен міндеттеріне не кіреді?
3. Бағалау қандай мақсаттарда жүзеге асырылады?
4. Бағалаудың қандай түрлері бар?